

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים ינואר - מרץ 2013 עיקרי הממצאים

הניתוח הראשוני מקיף 148 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע דצמבר 2012 ועד תחילת ינואר 2013.

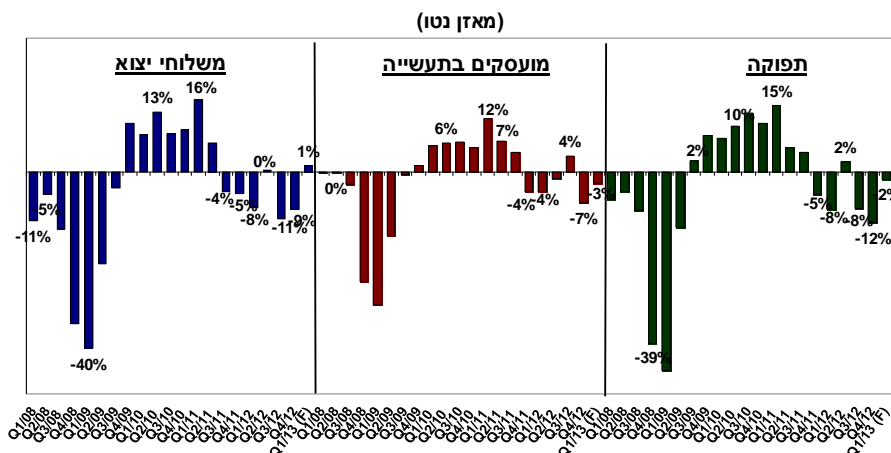
ברבע האחרון של 2012:

- ◀ העמיקה הירידה בתפוקת התעשייה.
- ◀ חודשו פיטורי העובדים מהתעשייה.
- ◀ העמיקה הנסיגה במכירות המקומיות.
- ◀ התמתנה מעט הנסיגה במשלוחי היצוא.
- ◀ גידול נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים, תוך האטה בקצב הגידול.
- ◀ נסיגה נוספת בתפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע הראשון של 2013:

- ◀ תימשך הנסיגה בתפוקת התעשייה, תוך התמתנות ניכרת בעוצמת הירידה.
- ◀ יימשכו פיטורי העובדים מהתעשייה, תוך האטה קלה בקצב הפיטורים.
- ◀ תתמתן הנסיגה במכירות לשוק המקומי.
- ◀ גידול מתון ביותר, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא.
- ◀ גידול נוסף בהשקעות התעשייה.
- ◀ גידול מחודש ומתון בתפוקת חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

ממצאים ראשוניים מסקר הציפיות בתעשייה לרבע הראשון של 2013

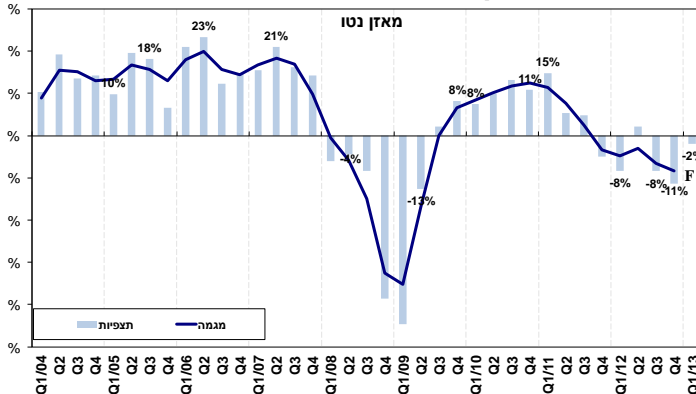

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחות

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים ינואר – מרץ 2013

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2013 - 2004

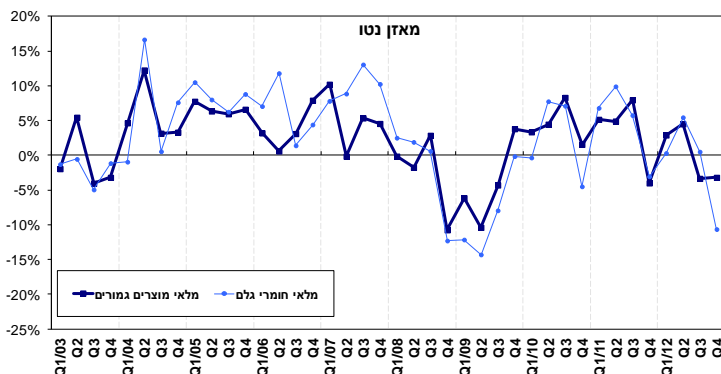
בהתאם לציפיות, ברבע האחרון של 2012 העמיקה הירידה בתפוקה התעשיייה: דיווחי התעשיינים מצביעים על מאזן נטו¹ שלילי של 11.5%, כאשר 40% דיווחו על נסיגה בתפוקתם, אל מול 28% שדיווחו על גידול, מרביתם גידול קל בלבד.

הנסיגה המדווחת בתפוקת התעשייה ברבע האחרון של 2012, הינה החדה ביותר בעוצמתה מאז החלו הירידות בסוף 2011, אך עדיין מתונה יחסית לנסיגות החדות שנרשמו בעיצומו של משבר 2008/9.

נציין, כי הנסיגה המדווחת בתפוקה בסוף 2012 הקיפה את מרבית ענפי התעשייה, כאשר ענף הכימיה היה היחיד שרשם גידול בתפוקתו.

העמקת הנסיגה בתפוקה ברבע האחרון אשתקד לוותה בהעמקת הנסיגה גם בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו שלילי של 11.5% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן שלילי של 6% ברבע השלישי של 2012. נציין, כי גם הנסיגה המדווחת בניצולת הציוד, חדה בעוצמתה בהשוואה לירידות שנרשמו בשנה החולפת, אך מתונה יחסית לנסיגות החדות שנרשמו בעיצומו של משבר 2008/9.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה
2003 - 2012

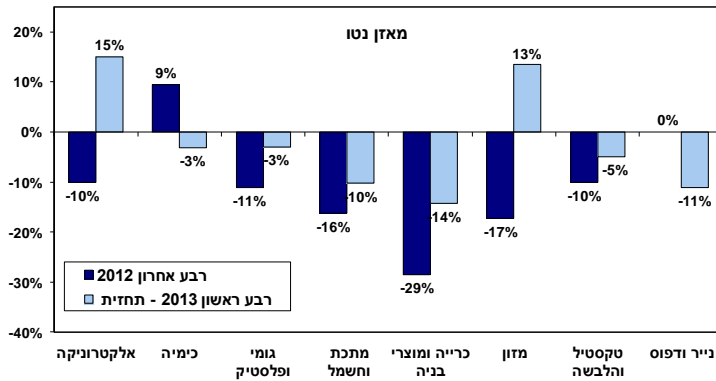

במקביל, דיווחו התעשיינים על ירידה בולטת במלאים בתקופה הנסקרת: ירידה חדה ביותר נרשמה במלאי חומרי הגלם ברבע האחרון של 2012: מאזן נטו שלילי של 11%, לאחר מאזן נטו חיובי של 0.5% ברבע השלישי אשתקד. נציין, כי נסיגה כה חדה במלאי חומרי הגלם לא נרשמה מאז Q2/2009. נסיגה נרשמה גם במלאי המוצרים הגמורים: מאזן נטו שלילי של 3%, לאחר מאזן נטו שלילי דומה גם ברבע השלישי של 2012.

לרבע הראשון של 2013 צופים התעשיינים נסיגה נוספת בתפוקתם, תוך התמתנות ניכרת בעוצמת הנסיגה: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו שלילי של 2%, כאשר 27% צופים ירידה בתפוקתם ו- 25% צופים גידול. נראה כי לפחות חלק מההתמתנות תיגזר מביקושים עונתיים בשל ייצור מוגבר לקראת חג הפסח (בעיקר בענף המזון).

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

תוצר התעשייה - פירוט ענפי

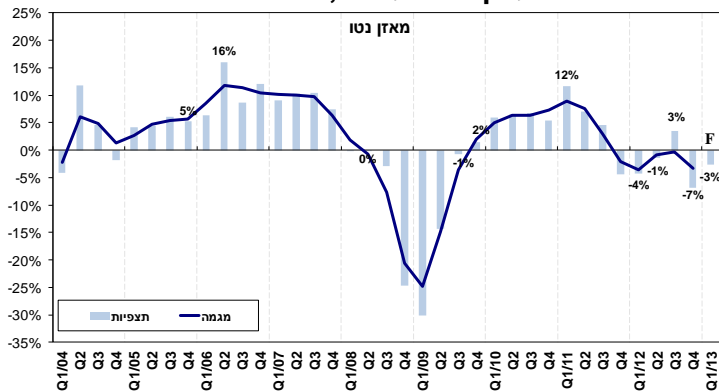
נסיגה צפויה בתחילת השנה ברוב ענפי התעשייה, למעט ענף המזון, שצופה כפי הנראה ייצור מוגבר לקראת חג הפסח, וענף האלקטרוניקה שצופה אף הוא מעבר מנסיגה לגידול בתחילת 2013.

במקביל, צפויה התמתנות בעוצמת הנסיגה בתפוקת ענפי הכרייה ומוצרי הבנייה², המתכת והחשמל, הגומי והפלסטיק והטקסטיל והלבשה.

מנגד, נסיגה מחודשת צפויה בתפוקת ענפי הנייר ודפוס והכימיה.

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2013 - 2004

בהתאם לציפיות, ברבע האחרון של 2012 חודשו פיטורי העובדים מהתעשייה: 25% מהתעשיינים דיווחו על פיטורי עובדים, אל מול 13% בלבד שרשמו עלייה במצבת העובדים. כך, התקבל מאזן נטו שלילי של 7%, לאחר מאזן נטו חיובי של 3% ברבע השלישי אשתקד.

קצב הפיטורים המדווח הינו החמור ביותר שנרשם מאז החלו פיטורי העובדים בסוף 2011, אך עדיין מתון בהשוואה לעיצומו של משבר 2008/9, עת נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 23% ברבעון³.

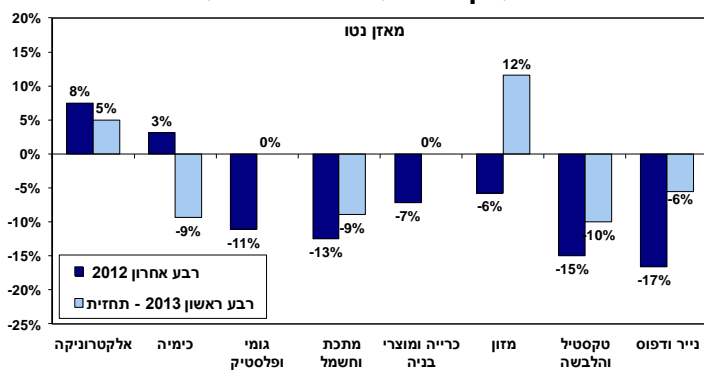
נציין, כי פיטורי העובדים שנרשמו בסוף 2012, הקיפו את מרבית ענפי התעשייה, למעט ענפי הכימיה והאלקטרוניקה.

למרות פיטורי העובדים המדווחים בתקופה הנסקרת, נמשך הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי עלה בסוף שנת 2012 ל-76%, זאת לאחר שעמד על 74% ברבע השלישי אשתקד, ולעומת 78% שדיווחו כך בשני הרבעונים הראשונים של 2012. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הגומי והפלסטיק, הכרייה ומוצרי הבנייה והנייר ודפוס.

לרבע הראשון של 2013 צופים התעשיינים ירידה נוספת במצבת העובדים בתעשייה, תוך התמתנות בעוצמת הפיטורים: 20% מהתעשיינים צופים ירידה במצבת העובדים, לעומת 15% הצופים גידול. כך, צפוי מאזן נטו שלילי של 3%, המשקף את המשך פיטורי העובדים בתעשייה, תוך האטה קלה בקצב הפיטורים.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף (7) יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.
³ מתייחס לתקופה שבין הרבע האחרון של 2008 ועד לרבע השני של 2009.

מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

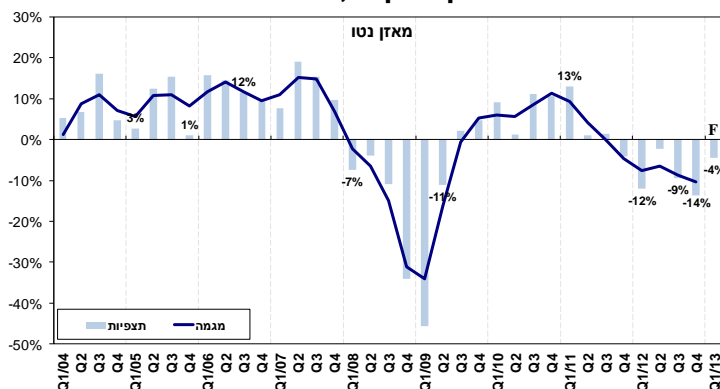

הירידה הצפויה במצבת העובדים בתעשייה ברבע הראשון של 2013 תיגזר מפיטורי עובדים בקצב מהיר בענפי הטקסטיל והלבשה, הכימיה, המתכת וחשמל והנייר ודפוס.

מנגד, גידול מחודש ומהיר צפוי במצבת עובדי ענף המזון (כנראה עונתי), לצד המשך קליטת עובדים לענף האלקטרוניקה ויציבות במצבת העובדים בענפי הגומי והפלסטיק והכרייה ומוצרי הבנייה.²

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2013 - 2004

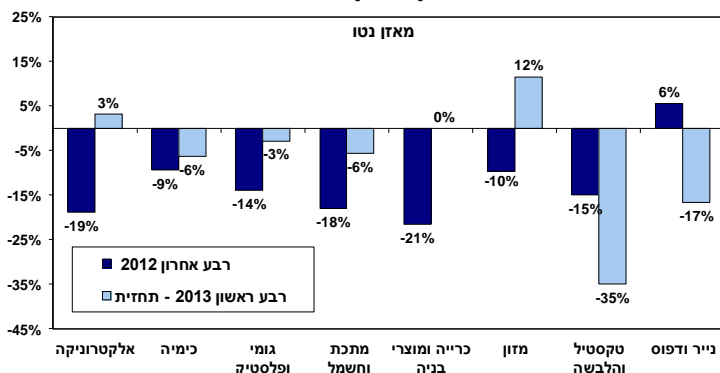

ברבע האחרון של 2012 העמיקה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: 42% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 21% בלבד שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 14%, לאחר מאזן נטו שלילי 9% ברבע השלישי אשתקד.

הנסיגה המדווחת במכירות המקומיות הינה החדה ביותר מאז החלו הירידות בסוף 2011, אך עדיין מתונה יחסית לעיצומו של משבר 2008/9, אז נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 32% לרבעון.³

לרבע הראשון של 2013 צופים התעשיינים נסיגה נוספת במכירות התעשייה לשוק המקומי, תוך התמתנות ניכרת בעוצמת הנסיגה: הציפיות משקפות מאזן נטו שלילי של 4%, כאשר 29% צופים ירידה במכירות המקומיות, אל מול 23% הצופים עליה במכירות אלו.

מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

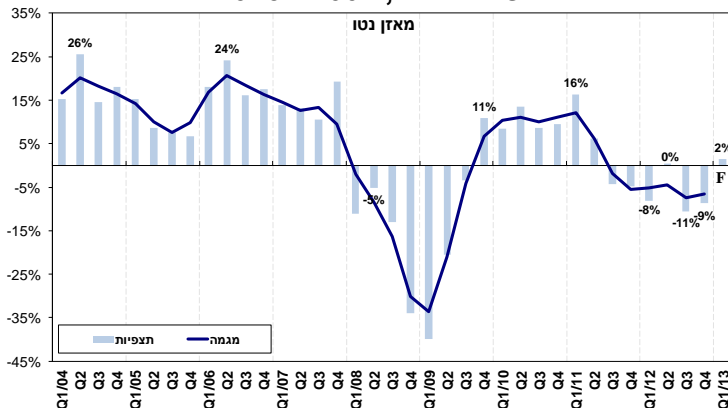

הנסיגה הצפויה במכירות המקומיות משקפת צפי לירידה במכירות מרבית ענפי התעשייה: נסיגה חדה צפויה במכירות ענף הטקסטיל וההלבשה, לצד ירידה נוספת במכירות ענפי המתכת וחשמל, הכימיה והגומי והפלסטיק ונסיגה מחודשת במכירות ענף הנייר ודפוס.

מנגד, גידול מחודש צפוי בענפי המזון (כנראה עונתי) והאלקטרוניקה, לצד קיפאון בענף הכרייה ומוצרי הבנייה.²

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2013 - 2004

בהתאם לציפיות, ברבע האחרון של 2012 התמתנה הנסיגה במשלוחי היצוא:

37% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 32% שדיווחו על גידול, מרביתם גידול קל בלבד. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 9%, לאחר מאזן נטו שלילי של 11% ברבע השלישי אשתקד.

כך, הנסיגה ביצוא, עליה החלו היצואנים לדווח כבר מהרבע השלישי של 2011 העמיקה בהדרגה, והגיעה לשיאה במחצית השנייה של 2012,

עת נרשם בממוצע מאזן נטו שלילי של 10% ברבעון. נציין, כי עדיין מדובר בנסיגה מתונה יחסית לירידות שנרשמו בעיצומו של משבר 2008/9, אז נרשם מאזן שלילי ממוצע של 32% לרבעון³.

במקביל, העמיקה בסוף שנת 2012 השחיקה ברווחיות היצוא: 42% מהיצואנים רשמו ירידה ברווחיות, אל מול 8% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות מאזן נטו שלילי של 20%, לאחר מאזן שלילי של 13% ברבע השלישי אשתקד. העמקת השחיקה ברווחיות מתיישבת עם התיסוף שחל במהלך הרבע האחרון אשתקד בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר פעל להגברת השחיקה ברווחיות היצוא.

בנוסף, ברבע האחרון של 2012 העמיקה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 10% נרשם ברבע האחרון אשתקד, לאחר מאזן שלילי של 4% ברבע השלישי של 2012. הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא, דירגו היצואנים את גורם הזמנות היצוא עם ציון ממוצע⁴ של 3.5. במקום השני דירגו היצואנים את גורמי קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים והמחירים הבינלאומיים (ציון ממוצע של 3.2 כל אחד) וגורם רווחיות היצוא (3.1), ובמקום השלישי דירגו היצואנים את גורם קשיי השיווק בשוק קיים, עם ציון ממוצע של 3. נציין, כי היות המחירים הבינלאומיים גורם משמעותי הבולם את צמיחת היצוא מתיישבת עם הירידה במחירי היצוא מסוף 2011.

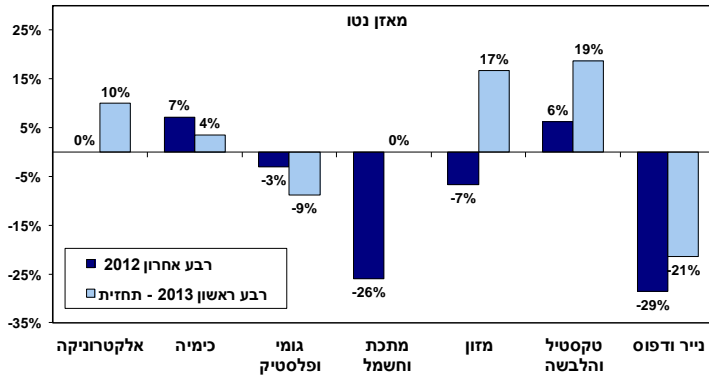
מנגד, מסתמנת אופטימיות זהירה לבלימת הירידות בתחילת שנת 2013: היצואנים צופים גידול קל ביותר, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי של 1.5%, כאשר 30% מהיצואנים צופים גידול, אל מול 29% שצופים ירידה.

נדגיש, כי למרות הצפי להתרחבות קלה במשלוחי היצוא, אינדיקציות נוספות לעתיד מצביעות על צפי להמשך הנסיגה ביצוא התעשייתי: היצואנים בסקר, אשר דיווחו על ירידה בהזמנות ליצוא ברבע האחרון של 2012 (מאזן נטו שלילי של 7%), צופים המשך הירידות גם ברבע הראשון של 2013, תוך התמתנות ניכרת בעוצמה: מאזן נטו שלילי של 1% בהזמנות ליצוא.

להערכת היצואנים, ברבע הראשון של 2013 תימשך הירידה גם במחירי היצוא במונחי מט"ח, תוך התמתנות בעוצמת הירידה (צפוי מאזן נטו שלילי של 5%).

⁴ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

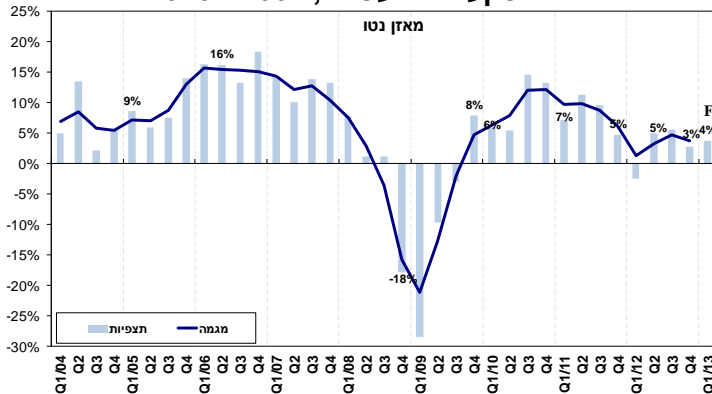

הגידול המתון ביצוא הצפוי לרבע הראשון של 2013 משקף צפי לגידול חד ביצוא ענפי הטקסטיל והלבשה והמזון, לצד גידול במשלוחי היצוא גם בענפי האלקטרוניקה והכימיה.

עליות אלו צפויות להתקזז ברובן, בשל ירידה חדה ביצוא ענף הנייר ודפוס, לצד נסיגה ביצוא ענף הגומי והפלסטיק וקיפאון בענף המתכת וחשמל.

השקעות בתעשייה

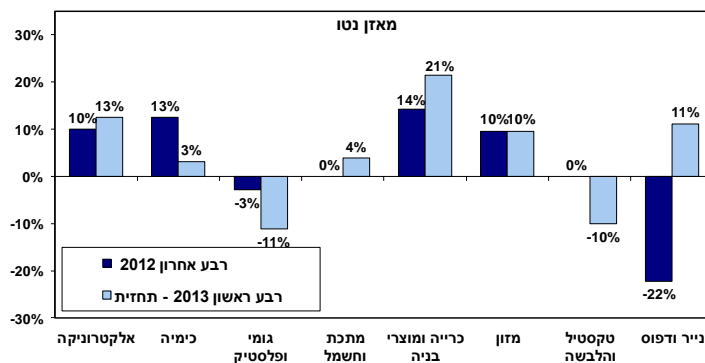
השקעות בתעשייה, 2004 - 2013

ברבע האחרון של 2012 נרשם גידול נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים, תוך האטה בקצב הגידול: 22% רשמו גידול בהשקעותיהם אל מול 18% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 3%, לאחר מאזן נטו חיובי ממוצע של 5% לרבעון, בשני הסקרים הקודמים.

בתחילת 2013 צופים התעשיינים גידול נוסף בהשקעות התעשייה: צפוי מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 22% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 14% הצופים ירידה.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

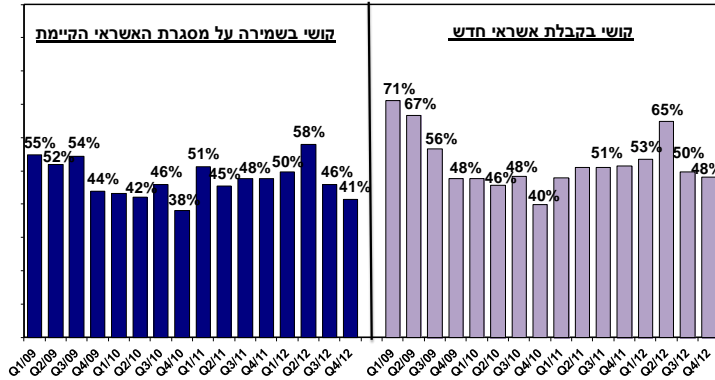
הגידול הצפוי לרבע הראשון של השנה בהשקעות התעשייה, משקף צפי לגידול חד בהשקעות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה² (אשר צפוי להיות מושפע מהיערכות לתחילת הפקת הגז הטבעי), לצד גידול בהשקעות גם בענפי האלקטרוניקה, הנייר ודפוס, המזון, המתכת וחשמל והכימיה.

מנגד, ירידה צפויה בהשקעות ענפי הגומי והפלסטיק והטקסטיל והלבשה.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול בהוצאות המימון הריאליות, תוך התמתנות ניכרת בקצב הגידול: ברבע האחרון של 2012 נרשם מאזן נטו חיובי של 2% בהוצאות המימון (16% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 12% שדיווחו על ירידה), לאחר מאזן חיובי של 11% ברבע השלישי אשתקד. התמתנות זו בקצב הגידול של הוצאות המימון הריאליות התאפשרה, כפי הנראה, הודות להפחתת ריבית בנק ישראל במהלך הרבעון (מ-2.25% בספטמבר ל-2% בדצמבר 2012).

לרבע הראשון של 2013 צופים התעשיינים גידול מתון נוסף בהוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 2%, כאשר 12% צופים עלייה בהוצאות ו-9% צופים ירידה. האטה זו מתיישבת עם הירידה הנוספת שחלה בינואר בריבית בנק ישראל וציפיות שוק ההון להפחתה נוספת.

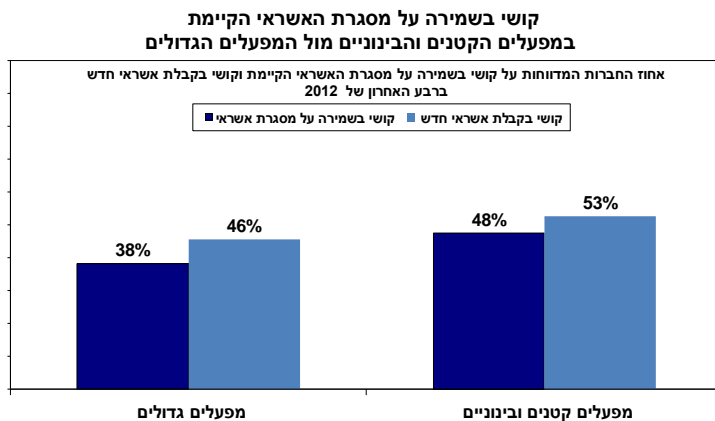
סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

בנוסף, נרשמה התמתנות קלה בדיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע האחרון של 2012: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת ירד בתקופה הנסקרת ל-41%, זאת לעומת 46% בסקר הקודם, ורמת שיא של 58% ברבע השני אשתקד.

כמו כן, 48% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בסקר הקודם (50%), ולעומת 65% שדיווחו כך ברבע השני אשתקד.

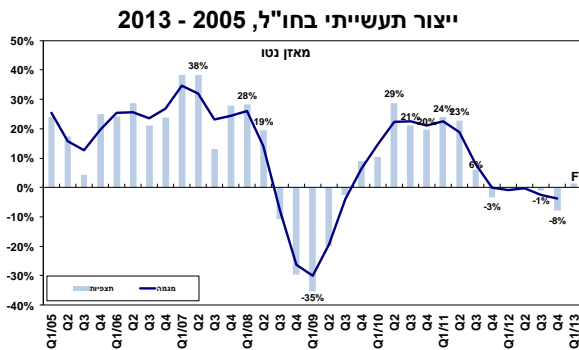
למרות ההקלה המסתמנת ברמת הקושי, עדיין מצביעים דיווחי התעשיינים על קשיי אשראי בלתי מבוטלים איתם מתמודדים התעשיינים.

קשיי האשראי בולטים בעיקר בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁵, שכמחציתם מדווחים על קשיים: 53% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע האחרון של 2012 בקושי בקבלתו, לעומת 48% שדיווחו כך בסקר הקודם.

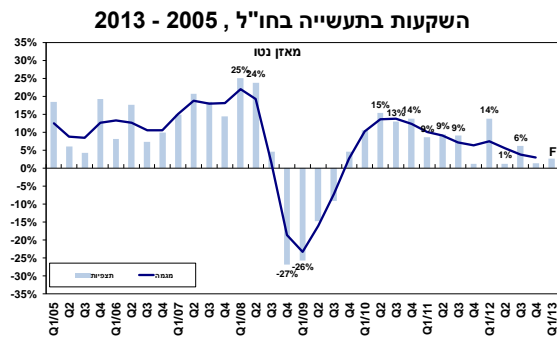
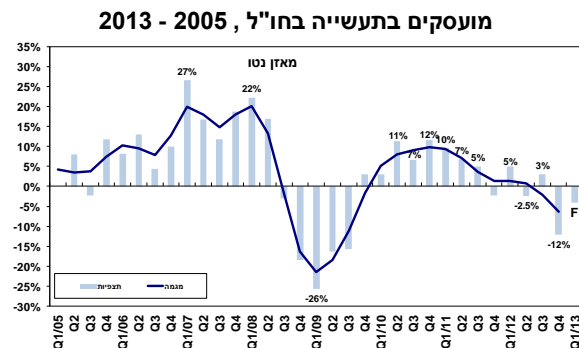
במקביל, דיווחו 48% מהמפעלים הקטנים והבינוניים כי נתקלו בקושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, זאת לעומת 53% שדיווחו כך בסקר הקודם.

הפעילות הרב לאומית⁶

ברבע האחרון של 2012 נמשכה הנסיגה בתפוקת המפעלים בחו"ל: 37% מהמפעלים דיווחו על ירידה בתפוקתם, אל מול 24% שרשמו גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 8%, לאחר מאזן נטו שלילי מתון ביותר, של 1%, ברבע השלישי אשתקד.

במקביל, ירידה חדה נרשמה במצבת העובדים בחו"ל, לצד האטה ניכרת בקצב גידול ההשקעות במפעלים בחו"ל.

לתחילת שנת 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות גידול מחודש ומתון ביותר בתפוקתן בחו"ל: מאזן נטו מתון ביותר, של 1.5%, צפוי לרבע הראשון של השנה, כאשר 29% מהחברות צופות ירידה בתפוקתן, אל מול שיעור דומה הצופות גידול.

במקביל, צפוי גידול מתון נוסף בהשקעות המפעלים בחו"ל: מאזן חיובי של 3% צפוי לרבע הראשון של 2013, זאת לאחר מאזן נטו של 1% ברבע האחרון אשתקד.

כמו כן, צפוי צמצום נוסף במצבת העובדים בחו"ל, תוך התמתנות ניכרת בקצב הפיטורים: מאזן נטו שלילי של 4% צפוי לרבע הראשון של 2013, לאחר מאזן נטו שלילי של 12% ברבע האחרון אשתקד.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי

נועה פוקס, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198806

⁶ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 38 חברות מתוך 148 (26% מהמדגם). מהן 9 מענף הגומי והפלסטיק, 6 מענף המתכת והחשמל, 6 מהאלקטרוניקה, 6 מענף המזון, 4 מהכימיה, 4 מהטקסטיל וההלבשה, 2 מהנייר והדפוס ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.